

WIEŚCI ZE WSI

Wydanie 1, 12.02.2021r.

„WIADOMOŚCI Z CZARNOLASU”

HISTORIA CZARNOLASU - Wczoraj i Dziś

Autor: Marcin Kandzia

...kiedyś w roku 1519 miejscowość Czarnolas należał do rodu szlacheckiego *Kochanowskich* herbu **Korwin**. Było dwóch braci Piotr (ojciec Jana Kochanowskiego) i Filip, którzy posiadali Czarnolas po połowie. W 1559 Jan Kochanowski wraz ze swoim braćmi odziedziczył posiadłość w Czarnolesie. W drugiej połowie XVIII wieku wieś została kupiona przez księcia Józefa Aleksandra Jabłońskiego, natomiast w 1789 roku posiadłość odkupił Kazimierz Raczyński, następnie właścicielami został ród Lubomirskich, a po nich znów Jabłońscy. Po roku 1827 wieś podzielona na dwie części: część dworską i część włościańską. Mieszkało w niej ok. 666 mieszkańców.

... dzisiaj miejscowość ta położona jest w województwie mazowieckim w powiecie zwoleńskim. Liczy ok. 489 mieszkańców. Obecnie w dawnym dworku Jana Kochanowskiego znajduje się Muzeum jego imieniem oraz kaplica.

Herb KORWIN

Życiorys Jana Kochanowskiego

Autor: Emilia Joniec

Jan Kochanowski - urodzony w (ok.) 1530 roku w Sycynie. Zmarł 22 sierpnia 1584 roku w Lublinie. Był polskim poetą epoki renesansu, tłumaczem, prepozytem kapituły katedralnej w latach 1564-1574, poetą nadwornym Stefana Batorego w 1579 roku, sekretarzem królewskim Zygmunta Augusta i wojsk sandomierskich (1579-1584). Jest uważany za jednego z najwybitniejszych twórców renesansu w Europie i poetę, który najbardziej przyczynił się do rozwoju polskiego języka literackiego. Ma on swoje muzeum pod nazwą "Muzeum Jana Kochanowskiego". Znajduje się ono w Czarnolesie. Dziedziną jego sztuki była literatura piękna.

INSPIRACJE DO PISANIA TRENÓW

Autor: Robert Gwozdek

Treny Jana Kochanowskiego ukazały się niedługo po śmierci jego ukochanej córki Urszulki. Jej śmierć stała się inspiracją do napisania Trenów. Stanowią one wyraz bólu po stracie ukochanej osoby. Autor nie może zrozumieć i pogodzić się z tym, że to właśnie jego córka odeszła.

W Trenie I Kochanowski ukazuje ogromne cierpienie po starciu dziecka. Wyraża bezradność i bezsilność wobec śmierci. Wydarzenie te sprawiło, że poeta stracił poczucie sensu życia.

Tren V Pokazuje, że śmierć przychodzi nagle. Urszulka była bardzo młoda i miała przed sobą całe życie. Ukazana jest kruchość, delikatność i młody wiek.

W Trenie VII Kochanowski rozpamiętuje i przywołuje wspomnienia które kojarzą mu się z jego córeczką. Ukazany jest ból wywołany świadomością nieodwracalności śmierci.

Tren VII opisuje rozpacz i nieszczęście. Prezentuje dobre cechy Urszulki. Pokazuje pustkę w domu i zmiany jakie zaszły po jej odejściu.

Treny pisano już w starożytności, wychwalano w nich zalety zmarłych, wielkich ludzi. Tymczasem Treny Jana Kochanowskiego różnią się od innych tym, że napisane były przez ojca, i poświęcone były tylko jego ukochanej córce.

Czy wiedzieliście że Jan Kochanowski :

- Miał dziesięcioro rodzeństwa, 4 siostry i 6 braci.

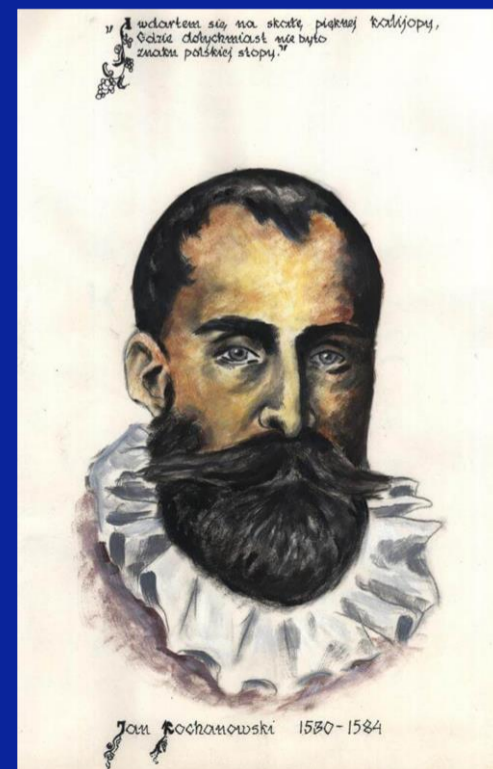
- Swoją edukację rozpoczął w roku 1538 w szkole parafialnej w Zwoleniu lub Sieciechowie.

- Podjął studia około roku 1544 na Akademii Krakowskiej, na której edukację zakończył w 1549 r. nie otrzymując żadnego stopnia akademickiego.

- Studia kontynuował w Królewcu, w którym przebywał w latach 1551 - 1552 oraz 1555 - 1556.

- W roku 1562 do druku trafił jego hymn - "Czego chcesz o nas, Panie"

- Po okresie funkcjonowania na dworze królewskim Kochanowski przeniósł się do Czarnolasu.

Wywiad z Janem Kochanowskim

Autor: Piotr Erfrut

- Dzień dobry Panie Janie

- Dzień dobry

- chcę przeprowadzić wywiad, a więc sprawdziłem w Internecie gdzie Pan mieszka i do pana przyjechałem zadać Panu parę pytań, zaczynamy? Pierwsze pytanie: - Czy Pan by popadł w rozpacz jakby to nie Ula tylko Hania umarła?

- oczywiście, że nie, Ula dawała radość i szczęście mnie i mojej rodzinie- dość nie typowa odpowiedź jak na rodzica, ale to Pana decyzja, kolejne pytanie.

- Czy Pan kochał oby dwie córki tak samo?

- tak, jest to możliwe, lecz jednak bardziej kochałem Ulę

- A dlaczego tak?

- ponieważ Ula była moją ulubioną córką

- A dlaczego woli Pan bardziej Ulę od Hani?

- dlatego że Ula dawała więcej radości naszemu domu.

- rozumiem, następne pytanie:

- W 1557 roku zmarła Pana matka. Otrzymał Pan w spadku Czarnolas, ale przed przeprowadzką do Czarnolasu mieszkał i bywał Pan w różnych miejscach. Może Pan opowiedzieć coś o tych miejscach/

- po powrocie do kraju kilka lat spędziłem na dworach. Przyjaźniłem się z Filipem Padniewskim, Janem Firlejem i Piotrem Myszkowskim. Bardzo mi pomagali, gdyby nie oni może nie wydano by moich utworów. Dzięki wstawiennictwu Piotra zostałem sekretarzem i dworzaniem królewskim.

- jakie wartości ceni Pan najbardziej i według jakich ludzie powinni żyć i kierować się w życiu?

- myślę, że przede wszystkim cnota. Cenię miłość do własnego kraju i patriotyzm, to są cechy którymi należy się kierować. I oczywiście miłość do Boga, wiara to wartości wieczne i ponadczasowe.

- dziękuję za rozmowę.

- ja również dziękuję

URSZULA KOCHANOWSKA

Autor: Emilia Jonienc

ŻYCIORYS URSZULKI KOCHANOWSKIEJ

URSZULKA KOCHANOWSKA - córka poety Jana Kochanowskiego. Nie znamy dokładnej daty jej narodzin, natomiast wiadomo, że na świat przyszła 1575 roku, a śmierć nastąpiła 1578 roku. Zmarła w wieku 2,5 lat. Była ukochanym dzieckiem swojego taty. Kochanowski próbował zmniejszyć swoją rozpacz poprzez pisanie wierszy w których o niej wspominał. Dziewczynką była bardzo ładna jak to opisywał jej ojciec. Jej rumianą twarz promienista zdrowiem; lokki okalające swobodnie jej małą główkę, tak lśniące i piękne. Wyglądem przypominała aniołkę. Urszulka była bardzo gadatliwa, wesoła, szczęśliwa; była "słoneczkiem na niebie" swoich rodziców, których bardzo kochała oraz szanowała. Wobec nich była troskliwa, czuła, opiekuńcza, miła. Miała poczucie obowiązku.

S. † P.

Urszulka Kochanowska
 Z ogromnym żalem i wielkim smutkiem zawiadamiamy, że dnia 5 czerwca w wieku trzech lat zmarła Urszula Kochanowska, najukochańsza córka i siostra.

Uroczystości pogrzebowe odbędą się 7 czerwca 1578 o godzinie 12:00 Mszą Świętą w Kościele Parafialnym w Czarnolesie.

W głębokim żalu i smutku pogrążona rodzina Kochanowskich.

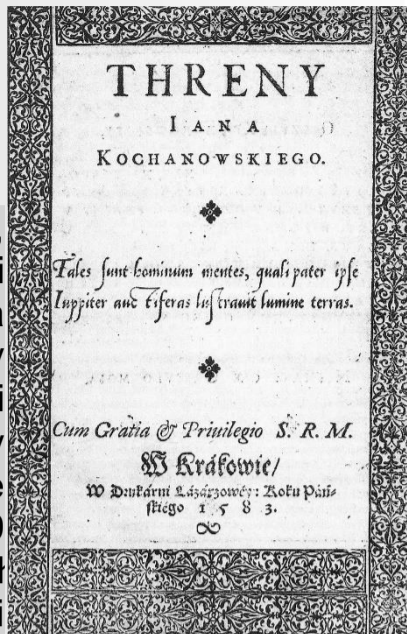
Autor : Martyna Hulbój

TRENY napisane dla córki..

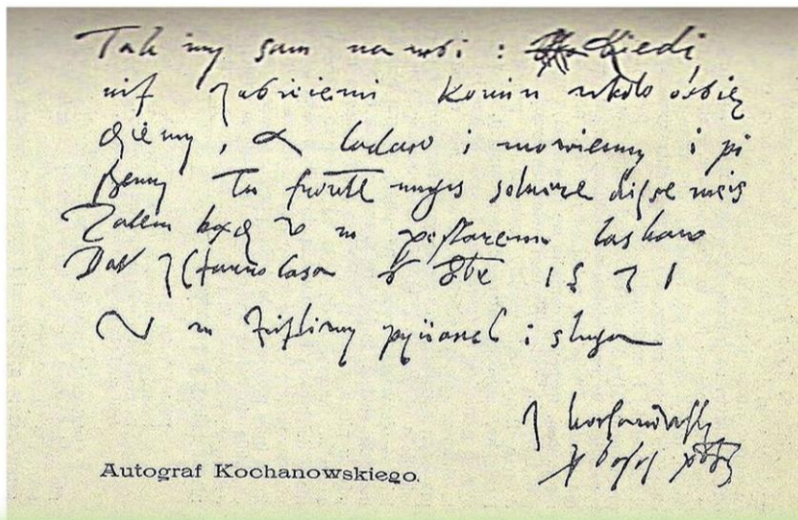
TRENT TO :

Autor: Oliwia Dawczak

Utwór liryczny o charakterze żałobnym, wywodzący się ze starogreckiej poezji funeralnej, blisko spokrewniony z elegią, a także epicedium, ważny element struktury tragedii greckiej, odmiana pieśni lamentacyjnej. Utwory takie były poświęcone zmarłej osobie. W liryce polskiej szczególnie znany jest cykl 19 trenów Jana Kochanowskiego który został wydany w 1580 r. powstały one po śmierci córki Urszulki.

Pismo Jana Kochanowskiego na zapisku z 1571 roku

Zaraz- równocześnie
Lichwa- pożyczanie pieniędzy
Bezpieczny- pozbawiony trosk
Się ciągną przy dworze- zabiegają o względy innych ważnych osób
Piędź- miara długości równa odległości od końca kciuka do końca środkowego palca rozpostartej dłoni
W płat dawa- sprzedaje
Funt- jednostka wagi
Gardła odważają- narażają się na bezpieczeństwo
Roczna czeladź- robotnicy przyjęci na rok do pracy
Nań- na niego
Gumno- budynek, w którym przechowywano zboże po żniwach, przed wymłóceniem
Gadki pokryte- zagadki
Trefne pęsy- wymyślne tańce
Cenar [...] **Goniony**- nazwy tańców
Usadka- zasadzka
Więcierz- sieć
Węda- linka zakończona haczykiem z przynętą
Za tym- potem
Sprzętna- zapobiegliwa
O wieczszej pilności czyni- przygotowuje posiłek
Jatka- stragan
Spuszczać- doić
Wzmaga- wspomaga
Wykną przestawać na male- są przyzwyczajeni do przedstawiania na małym (skromnym) życiu
Chować w cale- nie naruszone
Tu- teraz

Słownictwo :

Autor : Agnieszka Wnuk
"Do Fraszek"

Coście mi dotąd zachowały- czegoś nie dotąd przestrzegaly

Nie g myśli- nie po myśli

Występy- występki

Persona- człowiek

Chwalciesz- chwalcież

"Do Hanny"

Krzemień- krzemień

Przemień- przemień

"O żywocie ludzkim"

Nie masz na świecie żadnej pewnej rzeczy- niczego w życiu nie można być pewnym

Mieć na pieczy- dbać o coś

Naśmiawszy się nam- naśmiawsz się z nas

Wemkną nas w miasek, jako czynią ładkom- włożą nas do woreczka jak marionetki po kukielkowym przedstawieniu

"Na zdrowie"

Ślachetne- szlachetne

Prawie- prawdziwie

Mieścia wysokie- wysokie urzędy

W cale- w całości

Klinocie- klejnocie

Ulubuj sobie- upodobaj sobie

"Na lipę"

Nawyszej- najwyżej

Zawždy- zawsze

Narzekają- śpiewają

Szlachci- uświetnia

Snadnie- łatwo

Łacno- szybko

Kładzie- traktuje

"Na dom w Czarnolesie"

Zdarzenie twoje- twój dar, to, co zawdzięczam twojej łasce

Raczysz- obyś chciał

Inszy- inny

Złotogłowem- ozdobną tkaniną przetykaną złotą nicią

Gniaździe- dzisiaj; gnieździe

Sumnieniem- sumieniem

Znośnymi- właściwymi

Inszy- inny

"Na zachowanie"

Niesmaczne żadne dobre mienie- dobre imię

Przeciw myśli stanie- niezgodnie z planami

Sam przechowaj- sam to przemyśl

Jeśli się dobrze posażkuje- jeśli ci się dobrze powiedzie

Byś, wierę- by tobie, jak sądzę

Chocia- chociaż

"Dar"

Kaprifolium- pnącze o wijących się pędach i różowych, białych lub żółtych kwiatach

"Pieśń świętojańska o sobótce"

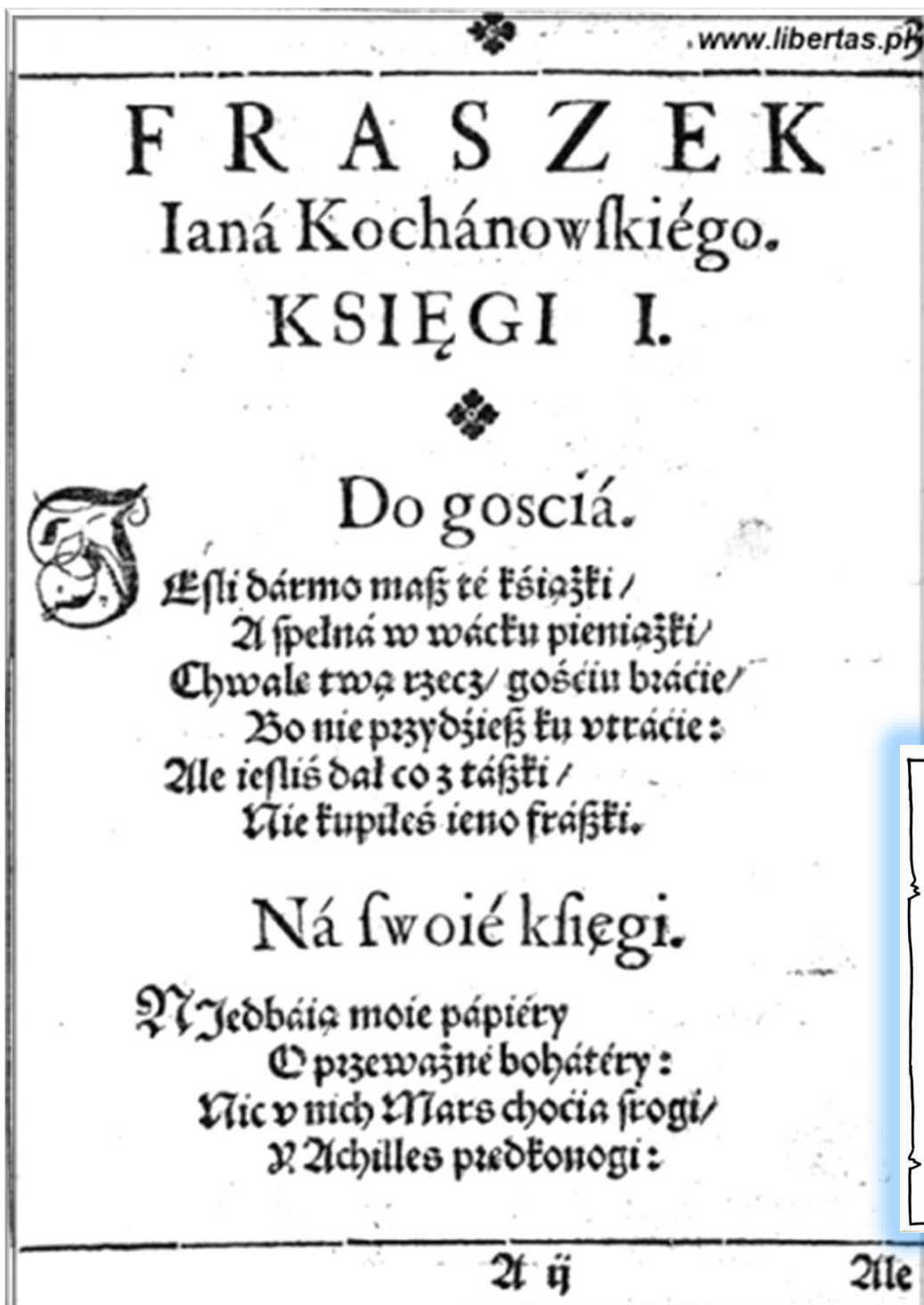
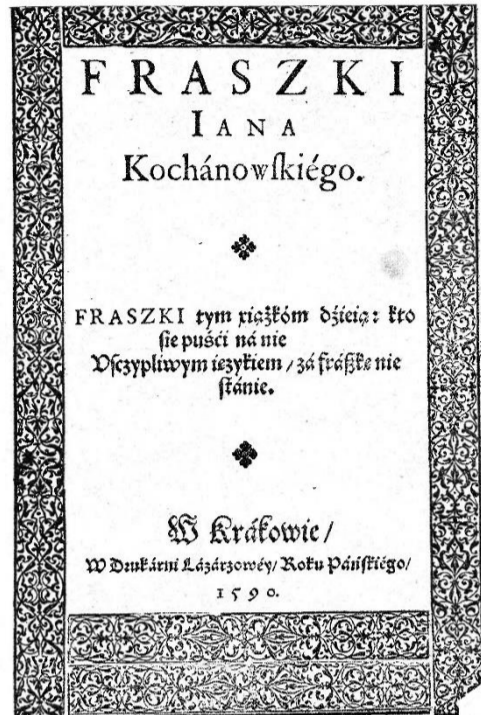
Twej chwale zdoła- podola wychwalaniu cię

Wczasy- wolne chwile

FRASZKA TO :

Autor: Oliwia Dawczak

Krótki utwór liryczny, zazwyczaj rymowany lub wierszowany, o różnorodnej tematyce, często humorystycznej lub ironicznej. Często kończy się wyraźną puentą. Fraszka wywodzi się ze starożytności, swoimi korzeniami sięga do epigramatu, którego twórcą był Simonides z Keos. Fraszkę do literatury polskiej wprowadził Jan Kochanowski. Oprócz tematyki żartobliwej, np. fraszka "O doktorze Hiszpanie", pisywał także fraszki refleksyjne, pochwalne, biesiadne i miłosne. Do dziś zachowało się ok. 485 fraszek.

Słownictwo w fraszkach:

Autor : Agnieszka Wnuk

"Tren I"

Frasunek- strapienie

Za raz- razem

W dom się mój noście- przenieście się do mojego domu

Wdzięczna dziewczka- urocza dziewczynka

Pomoście- pomóżcie

Zbawiła- pozbawiła

Kryjome- ukryte

Zbiera- zabiera

Pasie- karmi

Miecc- miota

Nieboga- nieszczęśliwa, biedna

Ledwie- ledwie

Umyka pierza- ucieka z piórami

Macamy- dotykamy

Czyli- czy tylko

Gwałtem mocować- walczyć przy użyciu siły

"Tren V"

Macierzyńskim szladem- w ślad za matką

Prątkiem- pędem

Rodne- bujne, dorodne

Ukwapliwy- niecierpliwy

Za raz- zaraz

Zbywszy- straciwszy

Przyrodzonej- naturalnej

Rostąc- rosnąć

Otchniona- owiana

Płono- daremnie

"Tren VII"

Ochędóstwo- stroje i ozdoby

Cory- córki

Letniszek pisany- letnia sukienka

Uploteczki- wstążki

Wniwecz- na nic

Płone- niepotrzebne

Takiej łożnice- takiego łoża

Mać uboga- nieszczęśliwa matka

Wyprawę- wyprawkę ślubną

Gieźleczość- koszulkę

Lichą tkaneczkę- skromną sukienkę

Skrzynce- tu: trumnie, do skrzyni chowany był również posag panny młodej

"Tren VIII"

Zawždy pobiegała- zawsze obiegała

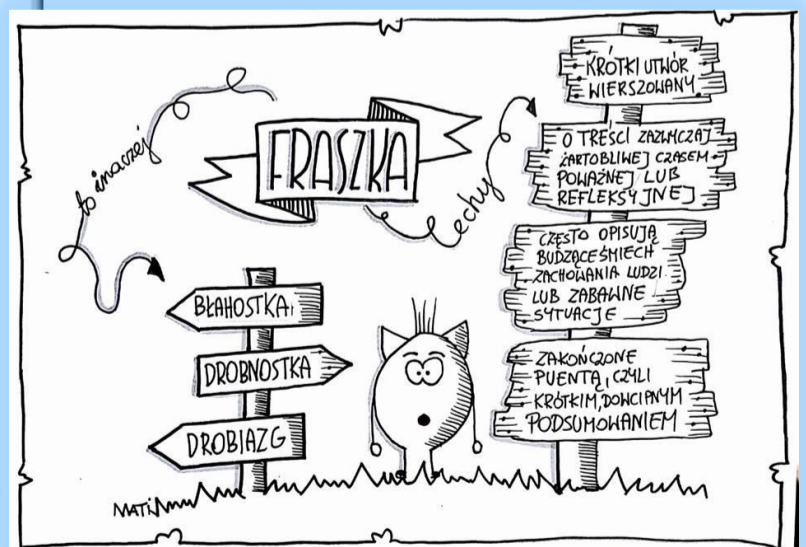
Się frasować- martwić się

Głowy psować- psuć głowę, czyli niepotrzebnie (kogoś) martwić

Oblapiając- obejmując

Rośmiać się- roześmiać się

Darmo- na próżno

MUZEUM JANA KOCHANOWSKIEGO

Autor: Marcin Kandzia

Muzeum poświęcone Janu Kochanowskiemu. Powstało w 1961 roku. Jest to dwór pochodzący z XIX wieku, a odbudowany po pożarze w 1904, wykonany z cegły. Obok znajduje się kaplica Kochanowskich, całość mieści się w parku krajobrazowym. Wewnątrz znajdują się sale z licznymi dziełami poety, meblami, obrazami innymi eksponatami z czasów życia wybitnego pisarza.

ZAPROSZENIE

Szanowni Państwo !!!

Zapraszamy do zwiedzania Muzeum w Czarnolesie:

CZARNOLAS 56

26-720 POLICZNA

Muzeum czynne:

lub online:

http://www.cyfrowyczarnolas.pl/spacer/muzeum_czarnolas.html

**PODZAS ZWIEDZANIA MUZEUM
WIELE ATRAKCJI M.IN.:**

- czytanie dzieł Jana Kochanowskiego przy filiżance kawy

- każdy zwiedzający może zrobić sobie zdjęcie z figurą Jana Kochanowskiego

- oraz pieczenie kielbaski w wydzielonym zakątku

CENA BILETÓW:

Normalny : 8zł

Ulgowy: 5zł

Czas zwiedzania z atrakcjami 2,5 godziny.

Recenzje :

Autor: Katarzyna Wielgoś

Osoba 1:

Wydaje mi się, że *Treny* Kochanowskiego są zbiorem tak znanym, że niepotrzebna jest żadna wzmianka o ich tematyce. Wspaniale ukazany ojcowski ból, wspaniale pokazane uczucia po stracie ukochanej córeczki, rozpacz, gorycz, smutek, a na koniec nadzieja - to wszystko zawarte przez Kochanowskiego w zbiorze *XIX Trenów*. Chyba każdy przeczytał. Grzech nie polecić.

Osoba 2:

Nie będę poetować wszystkich szkolnych mądrości na temat dorobku Jana Kochanowskiego. Pominę też uczoności dotyczące zmieniającego się z utworu na utwór tego cyklu światopoglądu poety. Powiem tylko to, co powinno być powiedziane. Jest to po prostu genialne.

Osoba 3:

"Pociesz mnie, jako możesz, a staw się przede mną lubo snem lubo cierniem, lub marną nieczemną" (*Tren X*) Pytania, na które nie sposób znaleźć odpowiedzi na tym świecie - i ogromna tęsknota. Sami widzicie, *Treny* Jana Kochanowskiego są bardzo lubiane i poruszające. Większość ludzi uważa, że Kochanowski jest wybitnym poetą i uwielbiają jego wiersze oraz *Treny*.

OGŁOSZENIE:

Autor: Marcin Kandzia

ZAMEK KRÓLEWSKI NA WAWELU- DZIEDZINIEC

Lokalizacja:

KRAKÓW

Adres:

WAWEL 5

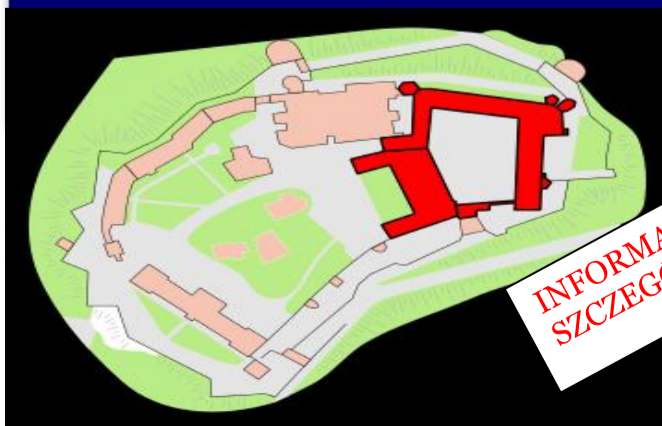
31-001 Kraków

Typ Budynku:

ZAMEK

UKOŃCZENIE BUDOWY:

XIII - XVII w

INFORMACJE
SZCZEGÓŁOWE W REDAKCJI

OBCHODY SOBÓTKI W CZARNOLESIE

Autor: Marcin Kandzia

UWAGA !!!

Już teraz zapraszamy na sobótkę świętojańską w Czarnolesie!!!

W

POSIADŁOŚCI JANA KOCHANOWSKIEGO

W programie m.in.:

- Puszczanie przez panny wianków w nurt rzeki
- Spływ łódkami za wiankami przez kawalerów
- Rozpalanie ognia sobótkowego
- Śpiewanie pieśni ludowych

23 czerwca 2021r

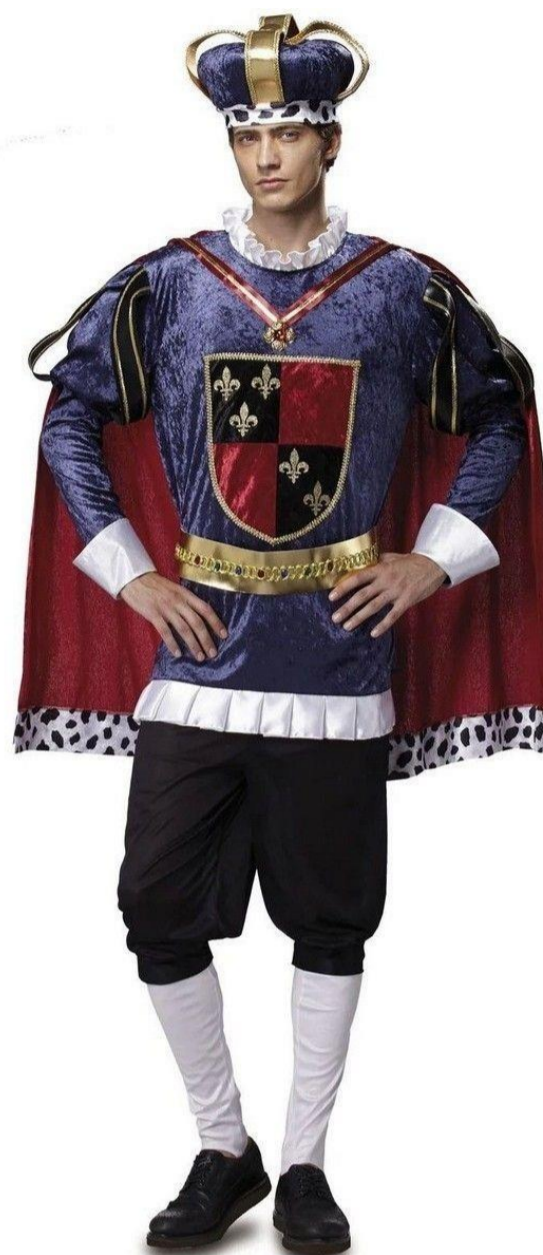
ZAPRASZAMY!!!

MODA RENESANSU

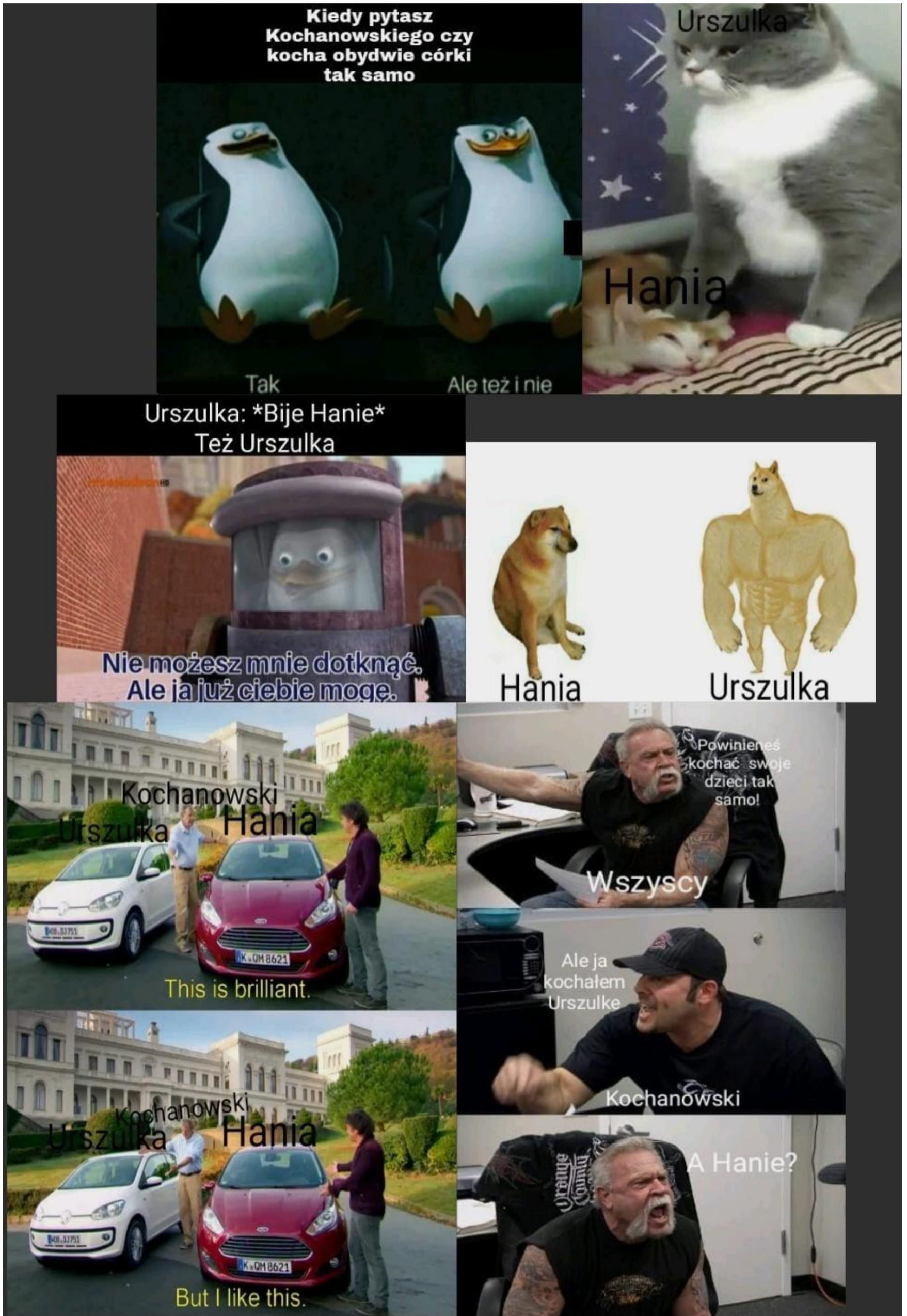
Autor: Oliwia Dawczak

Renesansowe stroje i kostiumy odzwierciedlały postęp kulturowy, a także rozwój handlu, który umożliwił coraz większym kręgom ludzi dostęp do nowych materiałów. Bogacze ubierali się w jaskrawe szaty, suknie i ornaty. Klasa wyższa zarezerwowała dla siebie jedwab.

ŚMIECH TO ZDROWIE

AUTOR: BŁAŻEJ GAD

„WIEŚCI ZE WSI” – Miesięcznik Wydawnictwa Zespołu Szklono – Przedszkolnego w Potępie;

REDAGUJE ZESPÓŁ:

Redaktor naczelny: JONIENC EMILIA
Dziennikarze: DAWCZAK OLIWIA
ERFRUT PIOTR
GWOSDEK ROBER
GAD BŁAŻEJ
KANDZIA MARCIN
WIELGOŚ KATARZYNA
Projekt graficzny: KANDZIA MARCIN
Adres redakcji: Potępa, ul. Tarnogórska 12
Telefony: 32 284 56 89
E-mail: wiescizewsi@gmail.com
Druk: każdy w swoim zakresie
Redakcja czynna: 24h
ZA TREŚĆ REDAKCJA NIE ODPOWIAADA